

**Mesures de resposta
educativa per a la
inclusió
de l'alumnat**

CEIP ROSA SERRANO
Paiponta

ÍNDEX

1. Introducció

2. Marc normatiu i conceptual

2.1. Normativa vigent

2.2. Principis de l'educació inclusiva

2.3. Enfocament DUA (Disseny Universal per a l'Aprenentatge)

3. Objectius

3.1 Objectius generals

3.2 Objectius específics

3.3 Indicadors d'assoliment dels objectius

4. Prevenció i mesures organitzatives de centre

4.1. Cultura inclusiva de centre

4.2. Mesures preventives universals

4.3. Organització flexible (agrupaments, espais, temps)

4.4. Detecció precoç i anàlisi de necessitats

5. Detecció i identificació de necessitats de l'alumnat

5.1. Procediments de detecció

5.2. Agents implicats (tutors, EOEP, famílies...)

5.3. Instruments i registres

5.4. Avaluació psicopedagògica

5.5 Procediment de detecció al centre

6. Mesures de resposta educativa per a la inclusió

6.1 Mesures universals

6.2 Mesures ordinàries

6.3 Mesures específiques o extraordinàries

7. Plans d'actuació de l'alumnat al centre

7.1. Pla específic de suport educatiu

7.2. Mesures de compensació educativa

7.3. Adaptacions d'accés al currículum

7.4. Atenció a l'alumnat amb altes capacitats

7.5. Seguiment i coordinació dels plans

8. Organització dels recursos del centre

8.1. Recursos humans

8.2. Recursos materials

8.3. Recursos espacials

9. Funcions i responsabilitats

10. Coordinació i protocols d'actuació

10.1. Coordinació docent

10.2. Coordinació amb serveis externs

10.3. Protocols d'actuació (detecció, derivació, seguiment)

11. Seguiment, avaluació i millora del pla

11.1 Indicadors d'avaluació

11.2 Instruments de seguiment

11.3 Revisió anual

11.4 Propostes de millora

1. Introducció

La igualtat d'oportunitats constitueix un dret fonamental de tota la ciutadania que ha de ser garantit des de les administracions educatives. En aquest sentit, el sistema educatiu ha de donar resposta a la diversitat de l'alumnat, assegurant una educació de qualitat, equitativa i inclusiva.

La realitat dels centres educatius posa de manifest la necessitat de prestar una atenció específica a la diversitat, amb la finalitat de planificar i implementar mesures educatives que possibiliten una resposta ajustada a les necessitats de tot l'alumnat, i especialment d'aquell que presenta necessitats específiques de suport educatiu, tant de caràcter permanent com transitori.

Aquest document de mesures de resposta educativa per a la inclusió s'adreça a la totalitat de l'alumnat del centre, amb una especial atenció als col·lectius en situació de major vulnerabilitat, amb l'objectiu de garantir la seua presència, participació i progrés en el sistema educatiu.

D'acord amb la normativa vigent, es considera alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu aquell que requereix, durant un període de la seua escolarització o al llarg de tota ella, determinats suports i atencions educatives específiques derivades de discapacitats físiques, psíquiques o sensorials, trastorns greus de conducta, trastorns de l'aprenentatge o de la comunicació, altes capacitats intel·lectuals, així com situacions derivades de factors socials, econòmics, culturals o de salut, entre altres.

Des d'una perspectiva inclusiva, l'atenció educativa no es limita a l'alumnat amb necessitats educatives especials, sinó que s'estén a tot l'alumnat, posant especial èmfasi en aquells col·lectius que es troben en situació de vulnerabilitat o risc d'exclusió social i educativa, per raó d'origen, ètnia, llengua, situació socioeconòmica, condicions personals, identitat de gènere, orientació sexual o qualsevol altra circumstància que pugua generar desigualtat o discriminació.

Així mateix, es considera que les dificultats poden sorgir de la interacció entre l'alumnat i el seu context educatiu, generant barreres en l'accés, la presència, la participació i l'aprenentatge. Per això, es fa necessari adoptar mesures que eliminen aquestes barreres i promoguen entorns educatius inclusius.

El Projecte Educatiu de Centre (PEC) recull l'atenció a la diversitat com un dels seus trets d'identitat, configurant el centre com una escola inclusiva que entén la diversitat com un valor enriquidor per a tota la comunitat educativa.

Finalment, l'atenció a la diversitat es concreta també en les programacions d'aula, garantint una resposta educativa ajustada a les característiques, necessitats i potencialitats de l'alumnat.

2. Marc normatiu i conceptual

2.1. Normativa vigent

L'atenció a la diversitat i la inclusió educativa al centre s'emmarca en la normativa vigent d'àmbit estatal i autonòmic, que estableix el dret de tot l'alumnat a rebre una educació de qualitat en condicions d'equitat i inclusió.

En l'àmbit estatal, destaca:

- La **Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre (LOMLOE)**, que modifica la LOMCE i estableix el principi d'educació inclusiva com a eix vertebrador del sistema educatiu, promovent la personalització de l'aprenentatge i l'atenció a la diversitat.
- La **Llei orgànica 2/2006, d'Educació (LOE)**, en la seua redacció vigent, que regula l'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

En l'àmbit autonòmic de la Comunitat Valenciana, es consideren especialment rellevants:

- El **Decret 104/2018, de 27 de juliol**, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià.
- El **Decret 253/2019, de 29 de novembre**, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana.
- La normativa vigent relativa a l'organització i funcionament dels centres educatius i a l'atenció a la diversitat, així com les instruccions i resolucions anuals de la Conselleria d'Educació.

Aquesta normativa estableix el marc d'actuació per garantir una resposta educativa inclusiva, basada en la detecció precoç, la intervenció ajustada i la coordinació entre tots els agents educatius.

2.2. Principis de l'educació inclusiva

Prenent com a referència el Decret 72/2021, de 21 de maig, l'orientació educativa ha de contribuir a l'adquisició de les competències necessàries per a desenvolupar el projecte de vida i professional, gestionar decisions amb autonomia, adaptar-se als canvis i reconèixer i aprofitar les oportunitats que es presenten. Per a acompanyar a l'alumnat i comunitat educativa, l'equip d'orientació educativa ha d'utilitzar una metodologia inclusiva basada en els principis d'inclusió, prevenció i equitat, des d'un model sistèmic i col·laboratiu que done resposta a la diversitat d'alumnat i a les característiques de la comunitat educativa.

Per assolir aquestes finalitats seguirem una metodologia inclusiva amb les característiques següents:

- **METODOLOGIA PREVENTIVA I PROACTIVA:** col·laborem en la detecció de barreres i fortaleses que ens permeten impulsar millores en el context, mitjançant l'observació directa, registres, coordinacions entre professionals i/o mitjançant la utilització d'instruments que ens ajudaran a detectar les necessitats d'intervenció i ajustar les nostres actuacions en funció dels resultats. A més, proposarem actuacions i mesures en tots els nivells de resposta a la inclusió.
- **METODOLOGIA AL SERVEI DE L'ATENCIÓ A LA INCLUSIÓ:** La intervenció ha de partir de d'una percepció realista de les necessitats i potencialitats, tenint en compte diversitat i les condicions personals de l'alumnat (interessos, motivacions, capacitats, dificultats, entre altres).
- **METODOLOGIA BASADA EN L'ASSESSORAMENT AL PROFESSORAT, A L'ORGANITZACIÓ ESCOLAR I A LES FAMÍLIES:** Assessorament tècnic sobre aspectes relacionats amb el desenvolupament curricular, la millora de la pràctica educativa i de la metodologia de l'ensenyament. Assessorament a l'equip directiu en tots els aspectes relacionats amb l'acolliment i la inclusió dels alumnes, en la presa de decisions per a realitzar mesures d'atenció a la diversitat o en les qüestions relacionades amb la formació del professorat i amb la innovació educativa.
- **METODOLOGIA BASADA EN EL CURRÍCULUM:** Tenint en compte els canvis normatius que han sorgit en els últims cursos, assessorem en l'elaboració de les programacions didàctiques i, en definitiva, en la pràctica educativa. Al seu torn, acompanyem en l'elaboració de les adaptacions individualitzades del currículum, les quals ens permeten poder atendre la diversitat que existeix en el centre, des d'una percepció realista de les necessitats, interessos, motivacions, capacitats i potencialitats que cada xiquet o xiqueta presenta.
- **METODOLOGIA DE CARÀCTER SISTÈMIC:** La nostra intervenció és col·laborativa i multidisciplinària, ja que es precisa de moments de reflexió entre tots els membres de la comunitat educativa i tots els contextos educatius del menor per a la identificació de les barreres, la proposta de mesures adequades i portar entre tots una mateixa línia d'intervenció.

En definitiva, la finalitat de l'equip d'orientació i, en particular, de l'orientadora del centre, és acompanyar i animar als equips docents en la implementació de pràctiques encaminades a una escola inclusiva i de qualitat que garantisca l'accés, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat.

2.3. Enfocament DUA (Disseny Universal per a l'Aprenentatge)

El centre adopta el **Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA)** com a marc metodològic de referència per garantir una educació inclusiva.

El DUA parteix de la idea que no és l'alumnat qui s'ha d'adaptar al sistema educatiu, sinó que és el sistema el que ha de dissenyar-se per donar resposta a la diversitat des de l'inici.

Aquest enfocament promou la creació de situacions d'aprenentatge flexibles i accessibles, que contemplen diferents formes d'aprendre i d'expressar el coneixement.

Els seus principis fonamentals són:

- **Proporcionar múltiples formes de representació**
(què aprenem) → oferir la informació de diverses maneres (visual, auditiva, manipulativa...).
- **Proporcionar múltiples formes d'acció i expressió**
(com aprenem) → permetre diferents formes de demostrar l'aprenentatge (oral, escrit, digital, gràfic...).
- **Proporcionar múltiples formes d'implicació**
(per què aprenem) → fomentar la motivació, l'interés i la participació activa de l'alumnat.

L'aplicació del DUA en el centre es concreta en:

- l'ús de metodologies actives i inclusives;
- la diversificació de materials i recursos;
- l'adaptació de tasques i activitats;
- l'avaluació flexible i competencial;
- la creació d'entorns d'aprenentatge accessibles i motivadors.

Aquest enfocament permet anticipar i reduir les barreres a l'aprenentatge, afavorint la participació de tot l'alumnat i millorant la qualitat de la resposta educativa.

3. Objectius

3.1 Objectius generals

L'objectiu fonamental d'aquest document és garantir una resposta educativa inclusiva, equitativa i de qualitat per a tot l'alumnat del centre, amb una especial atenció a aquell que presenta necessitats específiques de suport educatiu (NESE),

dificultats d'aprenentatge o es troba en situació de desavantatge personal, social o cultural.

Així mateix, es pretén:

- Proporcionar una resposta educativa ajustada a les característiques, necessitats i potencialitats de cada alumne o alumna, afavorint el seu desenvolupament integral.
- Establir criteris comuns d'actuació i mecanismes de coordinació entre el professorat per garantir una intervenció coherent i eficaç.
- Organitzar de manera eficient els recursos personals, materials i organitzatius del centre per donar resposta a la diversitat de l'alumnat.
- Promoure la inclusió educativa, assegurant la presència, participació i progrés de tot l'alumnat en el context ordinari.

3.2 Objectius específics

Per tal d'assolir els objectius generals, es plantegen els següents objectius específics:

1. **Assumir la diversitat com un valor del centre**, promovent una cultura inclusiva basada en la cooperació i el treball col·laboratiu del professorat.
2. **Desenvolupar concrecions curriculars inclusives**, que donen resposta a la diversitat de l'alumnat i faciliten l'adquisició dels objectius i sabers bàsics de les etapes educatives, des d'un enfocament competencial, d'acord amb el **Decret 100/2022 (Educació Infantil)** i el **Decret 106/2022 (Educació Primària)**.
3. **Adaptar la pràctica docent** (programació, metodologia i avaluació) a les característiques de l'alumnat, incorporant estratègies inclusives i el Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA).
4. **Afavorir una organització flexible del centre**, ajustant espais, temps, agrupaments i recursos per facilitar l'aprenentatge significatiu de tot l'alumnat.
5. **Establir protocols d'actuació comuns**, basats en la normativa vigent, per a la detecció, intervenció i seguiment de les necessitats educatives de l'alumnat.
6. **Garantir la coordinació entre els diferents agents educatius** (tutors/es, especialistes, equips de suport, famílies i serveis externs).
7. **Optimitzar l'ús dels recursos personals i materials del centre**, assegurant una resposta eficaç i ajustada a les necessitats detectades.

8. **Facilitar la inclusió i la promoció de l'alumnat**, afavorint el desenvolupament de les competències clau i la consecució dels objectius d'etapa.

3.3 Indicadors d'assoliment dels objectius

Per tal de garantir el seguiment i l'avaluació dels objectius plantejats, s'estableixen els següents indicadors d'assoliment:

Àmbit	Indicadors
1. Inclusió i equitat	<p>1.1 Percentatge d'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que rep una resposta ajustada dins de l'aula ordinària.</p> <p>1.2 Grau de participació de tot l'alumnat en les activitats d'aula.</p> <p>1.3 Reducció de situacions d'exclusió o segregació dins del centre.</p>
2. Pràctica docent	<p>2.1 Percentatge de programacions didàctiques que incorporen mesures inclusives i principis DUA.</p> <p>2.2 Diversitat d'estratègies metodològiques utilitzades a l'aula (treball cooperatiu, materials adaptats, activitats multinivell...).</p> <p>2.3 Grau d'adaptació de les activitats a diferents ritmes i estils d'aprenentatge.</p>
3. Organització de centre	<p>3.1 Adequació dels agrupaments, espais i temps a les necessitats de l'alumnat.</p> <p>3.2 Nombre i eficàcia de les mesures de suport dins de l'aula ordinària.</p> <p>3.3 Grau d'optimització dels recursos personals (PT, AL, reforços...).</p>
4. Coordinació	<p>4.1 Nombre de reunions de coordinació realitzades (equips docents, cicles, equips de suport...).</p> <p>4.2 Grau de coordinació entre tutor/a, especialistes i equips de suport.</p> <p>4.3 Existència i aplicació de protocols comuns d'actuació.</p>
5. Seguiment de l'alumnat	<p>5.1 Evolució de l'alumnat amb mesures de suport (progressos en competències i objectius).</p> <p>5.2 Nombre de plans d'actuació individualitzats elaborats i revisats.</p> <p>5.3 Grau d'assoliment dels objectius d'etapa per part de l'alumnat.</p>
6. Comunitat educativa	<p>6.1 Grau d'implicació de les famílies en el procés educatiu.</p> <p>6.2 Nombre de reunions i accions de coordinació amb famílies.</p> <p>6.3 Coordinació amb serveis externs (orientació, serveis socials...).</p>
7. Millora del centre	<p>7.1 Revisió anual del document i incorporació de propostes de millora.</p>

	<p>7.2 Grau de satisfacció del professorat respecte a les mesures adoptades.</p> <p>7.3 Grau de satisfacció de l'alumnat i les famílies.</p>
--	--

4. Prevenció i mesures organitzatives de centre

La prevenció constitueix un element clau en la resposta educativa inclusiva, ja que permet anticipar dificultats, reduir barreres i garantir una atenció ajustada a les necessitats de l'alumnat des de l'inici.

En el centre es desenvolupen diverses mesures organitzatives i preventives, recollides en els diferents plans institucionals (PEC, PAT, Pla de convivència, Pla d'acollida, etc.), amb la finalitat d'afavorir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat per a tot l'alumnat.

4.1. Cultura inclusiva de centre

El centre promou una cultura inclusiva basada en els principis d'equitat, participació i respecte a la diversitat, entesa com un valor enriquidor per a tota la comunitat educativa.

Aquesta cultura es concreta en:

- La promoció d'un clima escolar positiu, segur i respectuós.
- El foment de la convivència i la resolució pacífica de conflictes.
- La implicació de tota la comunitat educativa (professorat, alumnat, famílies i entorn).
- El desenvolupament d'actuacions vinculades al Pla d'Igualtat i Convivència, d'acord amb el **Decret 193/2025**.
- La sensibilització i formació del professorat en educació inclusiva.

4.2. Mesures preventives universals

El centre implementa mesures de caràcter preventiu dirigides a tot l'alumnat, amb l'objectiu d'afavorir la inclusió i evitar l'aparició de dificultats d'aprenentatge o de convivència.

a) Mesures d'acollida

D'acord amb la normativa vigent, especialment la **Resolució de 5 de juny de 2018**, relativa a l'acollida de l'alumnat nouvingut, i en coherència amb el model d'educació inclusiva establert pel **Decret 104/2018**, es desenvolupen actuacions per facilitar la incorporació de l'alumnat al centre:

- Creació d'un ambient acollidor per a l'alumnat i les seues famílies.

- Facilitació dels tràmits administratius i d'incorporació al centre.
- Acompanyament en el coneixement de les instal·lacions i del funcionament del centre.
- Foment de la integració social i emocional dins del grup classe.
- Valoració de la diversitat cultural i promoció de la participació familiar.

b) Promoció de la convivència i la igualtat

Es desenvolupen actuacions preventives orientades a:

- Fomentar la convivència positiva i la resolució pacífica de conflictes.
- Prevenir situacions de violència i discriminació.
- Detectar possibles situacions de risc i intervenir de manera primerenca.
- Implementar programes i activitats d'educació emocional i social.

c) Informació i normes de funcionament

- Presentació de les normes del centre a l'alumnat a l'inici de curs.
- Reunions inicials amb les famílies per informar del funcionament del centre (NOF).

d) Acció tutorial

L'acció tutorial constitueix un element fonamental en la prevenció:

- Tutories grupals setmanals amb l'alumnat.
- Entrevistes individuals i reunions amb les famílies.
- Ús d'eines de comunicació com l'agenda escolar, Web Família i correu corporatiu.
- Intervenció en situacions de conflicte i promoció de la convivència.
- Coordinació entre el professorat i seguiment de l'alumnat.

4.3. Organització flexible (agrupaments, espais, temps)

El centre adopta una organització flexible dels recursos per donar resposta a la diversitat de l'alumnat:

- **Agrupaments flexibles** segons necessitats i ritmes d'aprenentatge.
- **Adaptació d'espais** per afavorir diferents formes d'aprenentatge (ambients, estacions...).
- **Gestió flexible del temps** per ajustar-se als processos d'aprenentatge.

- Aplicació de metodologies actives i inclusives, alineades amb el DUA.

En el primer cicle de Primària, es dona continuïtat a metodologies pròpies d'Infantil, com els ambients d'aprenentatge, per afavorir l'adaptació i el benestar emocional.

4.4. Detecció precoç i anàlisi de necessitats

La detecció precoç és fonamental per garantir una intervenció adequada.

El centre estableix:

- Observació sistemàtica de l'alumnat en el context d'aula.
- Coordinació entre tutor/a, equip docent i equips de suport.
- Intercanvi d'informació amb les famílies.
- Aplicació de protocols de detecció i derivació.

Mesures de transició entre etapes

a) Transició d'Infantil a Primària

- Activitats d'adaptació per a l'alumnat i les famílies.
- Continuïtat metodològica (ambients, treball manipulatiu...).
- Coordinació entre etapes.

b) Transició de Primària a Secundària

- Coordinació amb centres de secundària.
- Intercanvi d'informació rellevant de l'alumnat.
- Identificació de necessitats educatives.
- Prevenció de dificultats d'adaptació acadèmica, social i emocional.

5. Detecció i identificació de necessitats de l'alumnat

La detecció i identificació de necessitats educatives constitueix un procés fonamental dins del model d'educació inclusiva, ja que permet ajustar la resposta educativa i eliminar les barreres per a l'aprenentatge, la participació i la presència de l'alumnat.

D'acord amb la Resolució del 23 de desembre de 2021, aquest procés ha de realitzar-se de manera primerenca, contínua i coordinada, amb la finalitat de determinar les mesures i suports més adequats en cada moment.

L'avaluació s'entén com un procés global i continu que té com a objectiu conèixer com aprén l'alumnat, identificar les seues necessitats i orientar la intervenció educativa.

5.1. Procediments de detecció

La detecció de necessitats es realitza de manera sistemàtica en el centre, seguint els principis de l'avaluació inclusiva:

- L'avaluació té com a finalitat **informar i promoure l'aprenentatge de tot l'alumnat**.
- Tot l'alumnat participa en els processos d'avaluació.
- Es combinen diferents procediments i instruments, amb intercanvi d'informació entre ells.
- Es prioritza la identificació de **progressos i potencialitats**, evitant etiquetatges innecessaris.
- L'avaluació contribueix a la millora de la pràctica docent i de la resposta educativa del centre.
- Té un caràcter continu i té en compte la trajectòria escolar de l'alumnat.
- Permet identificar el **perfil de suports** que cada alumne o alumna necessita.

La detecció es realitza:

- **Abans de l'escolarització**, a través de la informació procedent de serveis sanitaris i socials.
- **Durant l'escolarització**, especialment en Educació Infantil i en moments de transició entre etapes.

5.2. Agents implicats (tutors, EOEP, famílies...)

La detecció i identificació de necessitats és una tasca compartida que implica diferents agents:

- **Tutor/a**: coordina el procés i realitza la primera detecció.
- **Equip docent**: aporta informació sobre el desenvolupament de l'alumnat.
- **Equip d'orientació (EOEP / orientador/a)**: assessora, valora i intervé en casos que ho requereixen.
- **Famílies**: proporcionen informació rellevant sobre l'alumnat.
- **Serveis externs** (sanitaris, socials...): aporten informes i valoracions complementàries.

5.3. Instruments i registres

Per a la detecció i anàlisi de necessitats, el centre utilitza diferents instruments que permeten recollir informació rellevant sobre el procés d'aprenentatge i desenvolupament de l'alumnat.

Entre aquests instruments destaquen:

- Observació sistemàtica a l'aula.
- Registres d'avaluació i seguiment.
- Informes de tutoria i de l'equip docent.
- Registre de mesures aplicades en la plataforma Ítaca.
- Actes de reunions de l'equip educatiu.
- Documents de coordinació amb l'equip d'orientació.

Aquests instruments es complementen entre si i permeten una visió global de l'alumnat, facilitant la presa de decisions educatives ajustades a les seues necessitats.

5.4. Avaluació sociopsicopedagògica

Quan les mesures adoptades no resulten suficients, es pot iniciar un procés d'avaluació sociopsicopedagògica.

Aquest procés inclou:

- Reunió de l'equip educatiu per analitzar la situació de l'alumnat.
- Elaboració d'un acta de coordinació entre l'equip docent i l'equip d'orientació.
- Sol·licitud de consentiment informat a la família.
- Intercanvi d'informació amb serveis externs, si escau.
- Valoració per part de l'equip d'orientació.

L'avaluació sociopsicopedagògica té com a finalitat identificar les necessitats educatives de l'alumnat i determinar les mesures i suports més adequats, en cap cas amb finalitats classificatòries o segregadores.

5.5. Procediment de detecció al centre

Al centre s'estableix el següent procediment per a la detecció i anàlisi de necessitats de l'alumnat:

- **Qui detecta:** l'equip educatiu, coordinat pel tutor o la tutora, a partir de la informació del centre, de les famílies i dels serveis externs.

- **Què es detecta:** barreres d'accés, participació i aprenentatge, així com possibles situacions de vulnerabilitat.
- **Què es fa:** aplicació de mesures de resposta educativa (nivell I, II o III) i registre de les actuacions en la plataforma Ítaca.
- **Si les mesures adoptades no són suficients:** es realitza una reunió de l'equip educatiu i es coordina la intervenció amb l'equip d'orientació.
- **Si es considera necessari:** s'inicia el procés d'avaluació sociopsicopedagògica, amb el corresponent consentiment informat de la família.

6. Mesures de resposta educativa per a la inclusió

Les mesures de resposta educativa per a la inclusió constitueixen el conjunt d'actuacions educatives planificades amb la finalitat d'eliminar les barreres identificades en els diferents contextos en què es desenvolupa el procés educatiu de l'alumnat i de contribuir, d'aquesta manera, a la personalització de l'aprenentatge.

Aquestes mesures s'han de plantejar des d'una perspectiva global, sistèmica i interdisciplinària, que implique tota la comunitat educativa i, si escau, altres agents externs, incidint tant en l'alumnat com en el seu entorn i combinant actuacions de caràcter comunitari, grupal i individual.

Les mesures de resposta educativa per a la inclusió s'organitzen en el centre d'acord amb un model progressiu, flexible i sumatori, que prioritza les actuacions de caràcter preventiu i universal, reforça les mesures ordinàries quan aquestes són necessàries, i recorre a les mesures específiques o extraordinàries quan l'alumnat requereix una resposta personalitzada i individualitzada.

6.1 Mesures de nivell I i II

Les mesures de nivell I i II són aquelles dirigides a tot l'alumnat i a tota la comunitat educativa. Constitueixen la base de la resposta inclusiva del centre i tenen un caràcter preventiu, organitzatiu i metodològic.

Inclouen les actuacions relacionades amb la planificació general del centre, l'organització dels suports, la gestió de la convivència, l'acció tutorial i el disseny de situacions d'aprenentatge accessibles per a tot l'alumnat.

Entre aquestes mesures destaquen:

- les recollides en el **Projecte Educatiu de Centre**, el **Pla d'Actuació per a la Millora (PAM)** i la resta de plans i projectes institucionals del centre;
- l'aplicació dels principis del **Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA)**;

- l'ús de metodologies actives, participatives i inclusives;
- les programacions didàctiques que contempen activitats d'ampliació, reforç i prevenció de dificultats d'aprenentatge;
- les actuacions d'acció tutorial, igualtat, convivència, salut i benestar;
- les mesures generals d'acollida, transició entre etapes i prevenció de l'absentisme;
- la difusió de la informació escolar a través de canals accessibles per a les famílies;
- la formació del professorat en inclusió educativa i l'actualització dels recursos tecnològics com a eina de suport a l'aprenentatge.

Aquestes mesures són planificades, desenvolupades i avaluades pels òrgans de govern, coordinació i participació del centre, així com pels equips docents, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació i la col·laboració, si escau, d'agents externs.

6.2 Mesures nivell III

Les mesures de nivell III són aquelles dirigides a l'alumnat que requereix una resposta diferenciada, individualment o en grup, però que pot ser atés mitjançant suports ordinaris addicionals, sense necessitat de recórrer a mesures extraordinàries.

Aquestes mesures tenen com a referència el currículum ordinari i tenen com a finalitat afavorir el progrés de l'alumnat, prevenir dificultats més significatives i garantir la seua participació i promoció en condicions adequades.

Entre aquestes mesures s'inclouen:

- activitats d'enriquiment i reforç;
- reforç dins de l'aula ordinària;
- plans específics de reforç;
- adequacions personalitzades de la programació comuna;
- programes de prevenció de dificultats d'aprenentatge;
- mesures personalitzades de compensació de desigualtats;
- programes de millora de la competència emocional i d'autoregulació;
- tutories personalitzades i acompanyament individualitzat;
- actuacions específiques en situacions d'absentisme o risc de desprotecció;

- activitats d'ensenyament intensiu de les llengües oficials per a alumnat nouvingut;
- mesures d'enriquiment curricular per a l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals, sempre que no requerisquen adaptacions significatives.

Aquestes mesures les planifica, desenvolupa i avalua l'equip educatiu, coordinat per la tutoria, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació, la col·laboració del professorat de suport i, si escau, d'altres agents externs.

6.3 Mesures de nivell IV

Les mesures de nivell IV són aquelles dirigides a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que requereix una resposta personalitzada i individualitzada de caràcter extraordinari, amb la intervenció de suports especialitzats addicionals.

Atés el caràcter extraordinari d'aquestes mesures, la seua adopció requereix, amb caràcter general, la realització prèvia d'una **avaluació sociopsicopedagògica** i l'emissió del corresponent **informe sociopsicopedagògic**.

Entre aquestes mesures s'inclouen:

- les adaptacions d'accés que requereixen materials singulars, recursos específics o personal especialitzat;
- els programes específics desenvolupats pel professorat de **Pedagogia Terapèutica** i d'**Audició i Llenguatge**;
- els programes específics per al desenvolupament de l'autonomia personal;
- els programes personalitzats de conducta, autoregulació emocional o habilitats socials;
- els sistemes augmentatius i alternatius de comunicació;
- les mesures extraordinàries d'escolarització, flexibilització o permanència, quan siguen procedents;
- la coordinació amb serveis externs sanitaris, socials o especialitzats.

El **Pla d'Actuació Personalitzat (PAP)** és el document que concreta les mesures d'aquest nivell de resposta. S'elabora a partir de la proposta de l'informe sociopsicopedagògic i recull les mesures i suports necessaris, els criteris de seguiment i revisió, les actuacions de transició i les orientacions per afavorir la màxima inclusió de l'alumnat.

Aquestes mesures són planificades, desenvolupades i avaluades per l'equip educatiu, coordinat per la tutoria, amb l'assessorament dels serveis especialitzats

d'orientació i la participació del professorat de suport, de les famílies, de l'alumnat i, si escau, d'altres professionals implicats.

A continuació, es presenta una taula resum de les mesures de resposta educativa per a la inclusió desenvolupades al centre:

Taula resum de mesures de resposta educativa per a la inclusió

Tipus de mesures	Descripció	Exemples al centre
Mesures nivell I i II	Mesures dirigides a tot l'alumnat i a tota la comunitat educativa. Tenen caràcter preventiu, organitzatiu i metodològic, i constitueixen la base de la resposta inclusiva del centre.	PEC, PAM, Pla d'Igualtat i Convivència, Pla Digital, Projecte Lingüístic de Centre, acció tutorial, mesures d'acollida, transició entre etapes, prevenció de l'absentisme, DUA, metodologies actives, ABP, programació multinivell, gamificació, tertúlies dialògiques, padrins lectors, tallers amb famílies, programa d'estimulació del llenguatge oral, junta de delegats i delegades, desdoblaments en instrumentals, ambients en Infantil i primer cicle.
Mesures nivell III	Mesures dirigides a l'alumnat que necessita una resposta diferenciada, individualment o en grup, mitjançant suports ordinaris addicionals, sense requerir mesures extraordinàries.	Reforç dins de l'aula, plans específics de reforç, adequacions personalitzades de la programació comuna, activitats d'enriquiment, programes de prevenció de dificultats d'aprenentatge, tutories personalitzades, acompanyament individualitzat, programes de competència emocional i autoregulació, actuacions en absentisme i risc de desprotecció, mesures personalitzades de compensació de desigualtats, educació intercultural, activitats intenses d'aprenentatge de les llengües oficials per a alumnat nouvingut, enriquiment curricular per a alumnat amb altes capacitats.
Mesures nivell IV	Mesures dirigides a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que requereix una resposta personalitzada i individualitzada, amb suports especialitzats addicionals.	Adaptacions curriculars individuals significatives, adaptacions d'accés amb materials singulars o recursos específics, programes específics de PT, programes específics d'AL, programes d'autonomia personal, programes de conducta i habilitats socials, sistemes augmentatius i alternatius de comunicació, flexibilització de l'escolarització, pròrroga de permanència, reduccions de ràtio, coordinació amb serveis socials, sanitaris i altres serveis externs, Pla d'Actuació Personalitzat (PAP).

7. Plans d'actuació de l'alumnat al centre

Els plans d'actuació constitueixen instruments específics de planificació i organització de la resposta educativa dirigits a l'alumnat que requereix una intervenció més ajustada, personalitzada o sistemàtica.

Aquests plans permeten concretar les mesures de resposta educativa per a la inclusió, establir criteris d'actuació comuns i garantir el seguiment i l'avaluació del progrés de l'alumnat, amb la finalitat d'afavorir el seu accés, participació i aprenentatge en condicions d'equitat.

La seua elaboració i desenvolupament es realitza de manera coordinada entre l'equip educatiu, els serveis especialitzats d'orientació i, si escau, altres professionals implicats, amb la participació de les famílies i de l'alumnat.

7.1. Pla específic de suport educatiu

El Pla específic de suport educatiu és un instrument destinat a organitzar la resposta educativa per a l'alumnat que, sense requerir mesures extraordinàries, necessita una intervenció sistemàtica, continuada i ajustada a les seues necessitats.

Aquest pla permet:

- planificar mesures de reforç o ampliació;
- establir estratègies metodològiques adaptades;
- coordinar les actuacions del professorat;
- fer el seguiment del progrés de l'alumnat.

Inclou també mesures transitòries dirigits a l'alumnat que, per motius de salut, situacions de desprotecció, mesures judicials o altres circumstàncies temporals, requereix una resposta educativa específica, incloent-hi, si escau, la intervenció en contextos educatius diferents de l'habitual.

S'elabora per l'equip educatiu, coordinat per la tutoria, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació.

7.2. Mesures de compensació educativa

Les mesures de compensació educativa estan determinades per la Resolució del 23 de desembre de 2021, i tenen com a finalitat reduir les desigualtats derivades de factors socials, econòmics, culturals o personals que poden afectar el procés d'aprenentatge i la participació de l'alumnat.

Inclouen:

- actuacions d'acollida i integració de l'alumnat nouvingut;
- programes d'educació intercultural;
- suport a l'alumnat en situació de desavantatge socioeducatiu;
- actuacions específiques en casos d'absentisme;
- coordinació amb serveis socials i altres entitats;
- acompanyament a les famílies (beques, ajudes, recursos...).

Aquestes mesures es desenvolupen de manera coordinada amb altres serveis i agents de l'entorn per garantir una resposta integral.

7.3. Adaptacions d'accés al currículum

Les adaptacions d'accés al currículum són aquelles modificacions que permeten a l'alumnat accedir als continguts, participar en les activitats i desenvolupar el procés d'aprenentatge en condicions d'equitat.

Poden incloure:

- adaptació de materials i recursos didàctics;
- ús de suports visuals, tecnològics o manipulatius;
- sistemes augmentatius i alternatius de comunicació;
- adaptacions en l'organització de l'espai i del temps;
- suport de personal especialitzat.

Aquestes adaptacions no impliquen modificació dels objectius ni dels continguts del currículum, sinó de les condicions d'accés a aquest.

7.4. Atenció a l'alumnat amb altes capacitats

L'atenció a l'alumnat amb altes capacitats té com a objectiu donar resposta a les seues necessitats educatives mitjançant mesures de flexibilització, enriquiment i personalització de l'aprenentatge.

La intervenció educativa es basa en la flexibilitat, la personalització i el desenvolupament de processos metacognitius, afavorint l'autonomia, la creativitat i el pensament crític de l'alumnat.

Entre les actuacions desenvolupades al centre destaquen:

- activitats d'enriquiment curricular;
- ampliacions de continguts;
- flexibilització de metodologies, temps i agrupaments;

- foment de l'autonomia i la iniciativa personal;
- desenvolupament d'estratègies metacognitives;
- participació en projectes específics o activitats d'aprofundiment.

En casos justificats, i d'acord amb la normativa vigent, es podran aplicar mesures extraordinàries com la flexibilització del període d'escolarització, prèvia avaluació sociopsicopedagògica i amb la corresponent autorització administrativa.

7.5 Seguiment i coordinació dels plans

Tots els plans i mesures es desenvolupen amb la coordinació de l'equip educatiu, amb l'assessorament dels serveis especialitzats d'orientació i, si escau, amb la participació de serveis externs (sanitaris, socials i educatius), amb la finalitat de garantir una resposta integral i coherent a les necessitats de l'alumnat.

L'efectivitat dels plans d'actuació i de les mesures aplicades serà objecte de seguiment i avaluació periòdica per part de l'equip educatiu, amb la finalitat d'ajustar la resposta educativa a l'evolució de l'alumnat i afavorir la seua inclusió.

8. Organització dels recursos del centre

L'organització dels recursos del centre constitueix un element clau per garantir una resposta educativa inclusiva, equitativa i de qualitat per a tot l'alumnat.

Els recursos humans, materials i espacials es planifiquen i gestionen de manera coordinada i flexible, amb la finalitat d'eliminar barreres per a l'aprenentatge, la participació i la presència, i donar resposta a les necessitats detectades.

8.1. Recursos humans

El centre compta amb diferents professionals que intervenen de manera coordinada en l'atenció a la diversitat:

- **Tutor/a:** responsable de la coordinació del procés educatiu de l'alumnat i de la relació amb les famílies.
- **Equip docent:** planifica, desenvolupa i avalua la resposta educativa.
- **Professorat especialista** (anglès, educació física, música, etc.).
- **Professorat de suport:**
 - Pedagogia Terapèutica (PT)
 - Audició i Llenguatge (AL)
- **Educadora d'Educació Especial** (compartida amb altres centres, segons disponibilitat).

- **Equip d'orientació educativa:** assessora en la detecció, intervenció i seguiment de l'alumnat.
- **Equip directiu:** organitza i coordina els recursos del centre.

A més, es compta amb la col·laboració de:

- famílies;
- serveis socials;
- serveis sanitaris (pediatria, USMIA...);
- centres d'atenció primerenca;
- associacions i altres entitats.

8.2. Recursos materials

Els recursos materials del centre es seleccionen i utilitzen amb criteris d'accessibilitat, funcionalitat i inclusió.

Inclouen:

- materials didàctics adaptats i diversificats;
- recursos manipulatius per afavorir l'aprenentatge significatiu;
- materials específics per a l'atenció a la diversitat;
- recursos tecnològics (ordinadors, tauletes, pissarres digitals...);
- aplicacions i eines digitals educatives;
- sistemes augmentatius i alternatius de comunicació (ARASAAC, pictogrames...).

Aquests recursos permeten ajustar la resposta educativa a les necessitats de l'alumnat i afavorir la seua participació activa.

8.3. Recursos espacials

Els espais del centre s'organitzen de manera flexible per facilitar diferents formes d'aprenentatge i garantir l'accessibilitat.

Inclouen:

- aules ordinàries;
- aules de suport;
- espais específics (psicomotricitat, música, etc.);
- espais d'aprenentatge flexible (ambients, racons...);

- patis escolars (pati d'infantil, pati de primaria amb patis actius);
- altres espais del centre adaptats a les necessitats educatives.

L'organització dels espais facilita la implementació de metodologies actives i inclusives.

9. Funcions i responsabilitats

La resposta educativa per a la inclusió requereix la implicació i coordinació de tots els agents de la comunitat educativa. Per tal de garantir una intervenció coherent i eficaç, es defineixen les funcions i responsabilitats dels diferents professionals i òrgans del centre.

Agent educatiu	Funcions i responsabilitats
<i>Equip directiu</i>	Garantir el desenvolupament del model inclusiu al centre; coordinar i supervisar l'organització dels recursos; impulsar mesures inclusives en els documents de centre; promoure la coordinació i la formació del professorat.
<i>Tutors i tutores</i>	Coordinar l'equip docent; detectar necessitats; fer el seguiment de l'alumnat; coordinar mesures i plans d'actuació; mantindre la comunicació amb les famílies; afavorir la inclusió en el grup.
<i>Equip docent</i>	Planificar, desenvolupar i avaluar la resposta educativa; aplicar mesures inclusives; adaptar la pràctica docent; participar en la detecció de necessitats; col·laborar en els plans d'actuació.
<i>Professorat de suport (PT, AL...)</i>	Intervindre amb alumnat que requereix atenció específica; col·laborar amb el tutor i l'equip docent; assessorar sobre adaptacions; participar en els plans; prioritzar el suport dins de l'aula ordinària.
<i>Equip d'orientació</i>	Assessorar en la detecció; realitzar avaluacions sociopsicopedagògiques; proposar mesures; col·laborar en plans d'actuació; orientar professorat i famílies.
<i>Famílies</i>	Col·laborar en el seguiment de l'alumnat; aportar informació rellevant; participar en decisions educatives; afavorir hàbits positius.
<i>Serveis externs</i>	Aportar informació i valoracions; col·laborar en la intervenció; coordinar-se amb el centre per garantir una resposta integral.

La coordinació entre tots els agents implicats és essencial per garantir una resposta educativa coherent, eficaç i ajustada a les necessitats de l'alumnat.

10. Coordinació i protocols d'actuació

La coordinació entre els diferents agents educatius i la definició de protocols d'actuació clars són elements fonamentals per garantir una resposta educativa inclusiva, coherent i eficaç.

El centre estableix mecanismes de coordinació i procediments d'actuació que permeten la detecció precoç, la intervenció ajustada i el seguiment continu de l'alumnat.

10.1. Coordinació docent

La coordinació docent es configura com un element fonamental per assegurar la coherència en la resposta educativa i la presa de decisions compartides. Aquesta coordinació es du a terme mitjançant diferents espais de treball col·laboratiu, com les reunions d'equip docent, les reunions de cicle, les sessions d'avaluació i la coordinació entre el tutor o tutora, el professorat especialista, el professorat de suport i l'equip d'orientació.

Aquests espais de coordinació permeten analitzar el procés d'aprenentatge de l'alumnat, identificar possibles necessitats educatives, acordar les mesures de resposta més adequades i realitzar el seguiment de les actuacions implementades, garantint així una intervenció coherent i ajustada.

10.2. Coordinació amb serveis externs

El centre manté una coordinació activa amb diferents serveis externs amb la finalitat de garantir una resposta integral a les necessitats de l'alumnat. Aquesta coordinació es realitza amb serveis socials, serveis sanitaris, centres d'atenció primerenca, així com amb altres entitats i associacions que intervenen en el desenvolupament personal, social o educatiu de l'alumnat.

Aquesta col·laboració es concreta en l'intercanvi d'informació rellevant, la participació en reunions de coordinació i el seguiment conjunt dels casos que ho requereixen. En tot moment es garanteix el respecte a la normativa vigent en matèria de protecció de dades i es compta amb el consentiment informat de les famílies quan siga necessari.

10.3. Protocols d'actuació (detecció, derivació, seguiment)

El centre disposa de protocols d'actuació que permeten sistematitzar la intervenció educativa davant les necessitats de l'alumnat, assegurant una resposta coordinada i ajustada. En primer lloc, es desenvolupa un procés de detecció basat en l'observació sistemàtica per part del professorat i en la recollida d'informació procedent de l'equip docent, de les famílies i, si escau, dels serveis externs, amb la finalitat d'identificar possibles barreres per a l'aprenentatge, la participació i l'accés.

Quan es detecten necessitats, es procedeix a l'anàlisi de la situació mitjançant la coordinació de l'equip educatiu i la intervenció de l'equip d'orientació, valorant la necessitat d'aplicar mesures de resposta educativa o, si escau, d'iniciar un procés d'avaluació sociopsicopedagògica, sempre amb el consentiment informat de la família.

Posteriorment, s'implementen les mesures de resposta educativa corresponents, que poden ser de caràcter universal, ordinari o específic, i es desenvolupen els plans d'actuació necessaris. Aquest procés inclou un seguiment continu i una avaluació periòdica de l'efectivitat de les mesures adoptades, amb la finalitat d'ajustar la intervenció educativa a l'evolució de l'alumnat.

11. Seguiment, avaluació i millora del pla

El present document serà objecte de seguiment i avaluació contínua amb la finalitat de garantir la seua eficàcia i adequació a les necessitats de l'alumnat i del centre. Aquest procés permetrà analitzar el grau d'implementació de les mesures de resposta educativa per a la inclusió, així com el seu impacte en l'aprenentatge, la participació i el benestar de l'alumnat.

L'avaluació del pla es concep com un procés sistemàtic i col·laboratiu que implica els diferents agents de la comunitat educativa i que es desenvolupa a través d'indicadors, instruments de seguiment i processos de revisió periòdica.

11.1 Indicadors d'avaluació

Els indicadors d'avaluació permeten valorar tant el grau d'assoliment dels objectius com l'eficàcia de les mesures aplicades.

En aquest sentit, es tindran en compte indicadors relacionats amb:

- el **progrés de l'alumnat** en el seu procés d'aprenentatge;
- el **nivell de participació i inclusió** en les activitats d'aula;
- el **benestar emocional i la convivència**;
- el **grau d'aplicació de les mesures de resposta educativa**;
- la **incorporació de pràctiques inclusives** en les programacions didàctiques;
- la **coordinació entre els diferents agents educatius**;
- l'**adequació i ús dels recursos disponibles**;
- la **implicació de les famílies i serveis externs**.

Aquests indicadors permeten obtenir una visió global del funcionament del pla i orientar la presa de decisions per a la millora contínua.

11.2 Instruments de seguiment

El seguiment del pla es realitza mitjançant diferents instruments que permeten recollir informació rellevant sobre el desenvolupament de les actuacions i l'evolució de l'alumnat. Entre aquests instruments es troben els registres d'avaluació, les actes de les reunions d'equip docent, els informes de seguiment, els plans d'actuació individualitzats i altres documents de centre.

Aquests instruments es complementen amb la informació obtinguda a través de l'observació sistemàtica, la coordinació entre professionals i la comunicació amb les famílies, la qual cosa permet una visió global i ajustada de la realitat educativa del centre.

11.3 Revisió anual

El document serà objecte d'una revisió anual, que es realitzarà en el marc dels òrgans de coordinació docent del centre. Aquesta revisió permetrà analitzar el grau de compliment dels objectius, valorar l'eficàcia de les mesures adoptades i identificar possibles necessitats de modificació o actualització del pla.

La revisió tindrà en compte les aportacions del professorat, de l'equip d'orientació i, si escau, de les famílies, així com els resultats obtinguts en relació amb l'evolució de l'alumnat.

11.4 Propostes de millora

A partir de l'anàlisi dels resultats del seguiment i l'avaluació, s'establiran propostes de millora orientades a optimitzar la resposta educativa del centre. Aquestes propostes podran afectar aspectes com l'organització dels recursos, les metodologies utilitzades, els instruments d'avaluació, els processos de coordinació o la formació del professorat.

Les propostes de millora es concretaran en actuacions que s'incorporaran al Pla d'Actuació per a la Millora (PAM) del centre, garantint així la seua aplicació efectiva i la continuïtat del procés de millora.